

of the Polish prince Vladyslav Herman with Volyn a prince Davyd by Ihor, Wasyl'ko Rostyslavovych of Trembowla and reason of negative relation of Wasyl'ko Rostyslavovych to Poland, are examined in the article.

Key words: Rus, Polish principality, prince Vladyslav Herman, prince Wasyl'ko Rostyslavovych, prince Davyd Ihor, principality of Trembowla, polish-rus relations.

Отримано: 15.09.2015 р

УДК 903.2 (477)

Степан Тимків

КЕРАМІЧНИЙ КОМПЛЕКС ІЗ РОЗКОПОК ГУБИНСЬКОГО ГОРОДИЩА У 2014 РОКУ

Степан Тимків. *Керамічний комплекс із розкопок Губинського городища у 2014 року.* У статті аналізується керамічний матеріал, отриманий у 2014 році, з розкопок південної укріпленої частини Губинського літописного городища. Вказане городище розташоване у сучасному с. Губин Старокостянтинівського району Хмельницької області. Його складовими є чотири площадки, які в літературі названі Південний, Північний, Південно-Західний та Південно-Східний майданчики. Дослідження на його території здійснювала Кам'янець-Подільська археологічна експедиція впродовж 1997–2007 і 2009–2014 років. Польові роботи до 2005 року здійснювалися під орудою І. С. Винокура, далі і зараз вони проводяться під керівництвом професора В. І. Якубовського.

Досліджуються уламки окремих видів посуду, відповідниками яких є цілі форми горщиків і глечиків із розкопок попередніх літ у час вивчення історико-структурних частин літописного Губина XII–XIII ст.

Крім того, у культурному шарі городища виявлені знахідки трипільської культури – фрагменти кераміки та керамічна зооморфна статуетка.

Ключові слова: городище, гончарне виробництво, горщик, глечик, Губин, вид, орнамент, кераміка.

Степан Тымкив. *Керамический комплекс из раскопок Губинского городища в 2014 году.* В статье анализируется керамический материал, полученный в 2014 году из раскопок южной укрепленной части Губинского летописного городища. Указанное городище расположено в современном с. Губин Староконстантиновского района Хмельницкой области. Его составляющими являются четыре площадки, которые в литературе названы Южный, Северный, Юго-Западный и Юго-Восточный площадки. Исследования на территории древнерусского г. Губин проводила Каменец-Подольская археологическая экспедиция в течение 1997–2007 и 2009–2014 годов. Полевые работы до 2005 года осуществлялись под руководством И. С. Винокура, дальше и сейчас они прово-

дяться под руководством профессора В. И. Якубовского.

Исследуются обломки отдельных видов посуды, соответствиями которых есть целые формы горшков и кувшинов с раскопок предыдущих лет в изучении историко-структурных частей летописного Губина XII–XIII в.

Кроме того, в культурном слое городища обнаружены находки трипольской культуры - фрагменты керамики и керамическая зооморфная статуэтка.

Ключевые слова: *городище, гончарное производство, горшок, кувшин, Губин, вид, орнамент, керамика.*

Керамічний комплекс з 2014 польового сезону виявлено у процесі розкопок південної частини Губинського городища, яке знаходиться в однойменному селі Старокостянтинівського району Хмельницької області.

Вивчення керамічної колекції з Болохівської землі започаткував археолог В. І. Якубовський, який узагальнив керамічні надходження з розкопок літописного Божька в кандидатській дисертації «Давньоруські пам'ятки XII–XIII ст. верхів'їв річок Південного Бугу та Случа» (К., 1984 р.)¹ та в монографії «Скарби Болохівської землі» (2003 р.)², а також в окремих дослідженнях³. Характеристика кераміки з розкопок північної частини Губинського городища подана у колективній монографії «Літописний Губин XII–XIII ст. Болохівська земля» (2004 р.)⁴, а також у статті В. П. Мегея⁵. Інформація про кераміку з культурного шару вказаного городища наявна також у двох розробках автора⁶.

Введення в науковий обіг керамічної колекції з розкопок 2014 року складає мету цього повідомлення.

У процесі археологічних робіт 2014 року виявлено 367 фрагментів давньоруського посуду, з них 310 фрагментів з трьох клітей №№ 25, 26, 27 та 62 уламки з ділянки L, LI. Окрему групу знахідок кераміки з Губинського городища складають 64 уламки трипільської культури.

Результати дослідження фрагментів колекції давньоруського посуду, здійснені в умовах археологічної лабораторії Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, зведено у таблиці 1 та 2. Відомості про трипільську кераміку подано в таблиці 3.

У таблиці 1 та 2 проаналізовано 358 фрагментів кружального давньоруського посуду. З них 72 уламки виявляють вінчики з привінцевими частинами, що складає 20 % від кількісного прояву колекції, і 59 фрагментів денець (15.5% від кількості уламків в колекції). Серед фрагментів найбільше уламків посідають стінки (232 шт.), що складає 62% колекції.

Тіло глечиків представлено 9 уламками (2.5 %), із яких 6 екз. – вінчики; 2 екз. – денця; 1 екз. – ручка. Вінчики, у профілі, виявили пряму форму. Шийка глечиків довга з різким переходом у тулуб.

Отже, аналіз показав, що переважну частину виявленої колекції складають уламки горщиків. Їх, згідно з даними таблиць 1 і 2, виготовлено з добре відмуленої глини (в основному сірої) за допомогою ножного гончарного круга. У складі глиняної маси виявилися присутніми пісок, шамот, жорства, та вкра-

плення піску-піриту, який наявний на дні р. Случ⁷.

З'ясовано, що кількісно переважали фрагменти горщиків сірого кольору – 252 уламки, що складає 69.5 %. Уламки горщиків з рожевою поверхнею виявлено 84 екз. (23 %), білою – 27 екз. (7.5 %). Поверхня фрагментів горщиків на стінках та привінцевих частинах декорована заглибленими горизонтальними (44 шт.) та хвилястими лініями (7 шт), які наносились паличкою чи гребінцевим знаряддям з кількома зубцями по сирій глині під час обертання посудини на гончарному крузі. Зустрічається також 1 фрагмент орнаменту у вигляді відтисків зубців штампа.

На одному з фрагментів денць, який знайдено на подвір'ї кліті № 26, наявне зображення двозуба (фрагмент сірого кольору, діаметр дна – 8 см; товщина стінок – 0.8 см), який морфологічно подібний до клейм, на персях-печатках із речового скарбу с. Городище⁸ та на денці мисочки із розкопок північного майдану Губинського городища у 2001 році⁹.

Разом з тим, в колекції фрагментів давньоруських горщиків з кліті № 25 виявилися уламки (1 вінчик, 1 стінка, 2 денця), які дозволили реставрувати зразок цілого горщика (рис. 1). Він належить до типу середньовисоких макітровидних, округлобоких посудин. Вінця прямі й одразу переходять у тулуб. Висота горщика – 15 см, діаметр горла – 24 см, діаметр тулуба – 28 см, діаметр денця – 14 см. Товщина стінок – 0.6 см, ближче до дна – 0.8 см. Горщик виготовлений з глини сірого кольору з домішками піску. Характерним виявом посудини є йо-

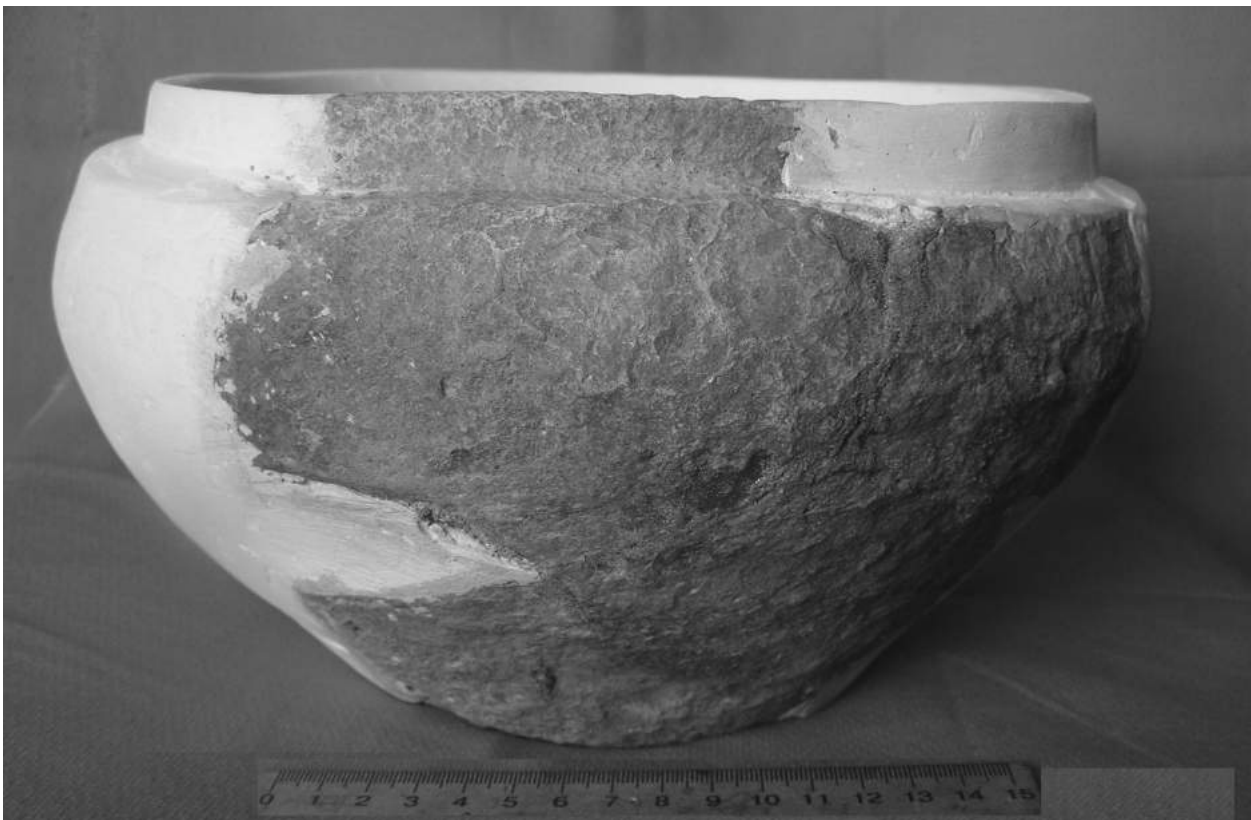

Рис. 1. Реставрований горщик з кліті №25 (кв. 3 - А; гл. 0.75 м). Південний укріплений посад Губинського літописного городища. Розкопки 2014 р.

го зовнішня пролощена поверхня. Внутрішня поверхня заглажена, випал наскрізний.

Отже, як показав аналіз, відповідниками колекції уламків давньоруського посуду з розкопок 2014 року є цілі форми горщиків і глечиків, виявлених на Губинському городищі у попередні археологічні сезони. Згідно з опублікованими даними, фрагменти вінець проаналізованої нами колекції, належали, очевидно, горщикам двох видів (рис. 2).

Вид I – високі і стрункі посудини з широкими плічками, короткою шийкою і круто відігнутими на зовні вінчиками та плоским дном. Діаметр горла посудин – 14 см і більше. Діаметр денця переважно 10-14 см. Це – тонкостінні посудини (0.6–0.8 см), переважно сірого кольору. Вид I може мати свої типи горщиків (при наявності реставрованих форм).

Вид II – округлободі горщики з косо зрізаними назовні вінчиками, виїмкою, для накривки і дуже короткою шийкою. У межах цього виду є горщики з вертикально зрізаними вінцями (прямими) та вінцями у вигляді пташиного дзьоба, кінець якого повернуто всередину. Діаметр горла 16-24 см, відповідно діаметр денця – 10-14 см.

Що ж до вінець з колекції кераміки 2014 року то вони виявили у профілі два типи: вінця з косо зрізаними зовнішніми гранями – перший тип, і вінця з прямо зрізаними зовнішніми гранями – другий тип.

У колекції вінець першого типу – 44 екземпляри, що складає 82%, а вінець другого типу – 9 екземплярів, що становлять 18%.

Дослідження орнаментованих сюжетів поверхні посуду показали, що на привінцевих частинах вінчиків лінійний орнамент наявний на 10 фрагментах (19 %), а хвилястий – на 3 екземплярах (6%). Інші привінцеві частини вінчиків зафіксовано без орнаменту (41 екземпляр, що становить 75%).

Отже, дослідження керамічного давньоруського комплексу з розкопок 2014 року дозволило автору експериментально здійснити підрахунок горщиків, які були у власників клітвових приміщень № 25, 26, 27. За основу визначення покладено кількість фрагментів, з яких реставровано вище означений горщик з кліти № 25: 1 вінце, 2 стінки; 1 денце та давньоруський горщик, який виявлено у 2013 році¹⁰.

Виходячи з наявних 17 уламків вінець, 14 фрагментів денця та 82 стінок, які зібрано з площі кліти № 25, з'ясується, що у ній, очевидно, було 3 горщики, з яких 1 горщик за кількісно-формальними ознаками був подібний до I виду горщиків та 2 горщики до II виду означеного реставрованого горщика. Загалом же, на ймовірну процедуру реставрації треба було б відібрати приблизно 56 дрібних фрагментів. Тобто, у власників кліти № 25 разом з реставрованим горщиком ужитку було не більше 4-ох форм горщиків.

У кліти № 26, де знайдено було лише 19 фрагментів вінець, 15 уламків денця, 100 стінок та з кліти № 27, де зібрано 18 фрагментів вінець, 16 уламків денця та 60 фрагментів стінок, за нашими підрахунками, очевидно, було також не менше трьох горщиків.

Статистично з'ясовано, що у власників клітей №№ 25, 26, 27 горщики I виду (високі і стрункі посудини з широкими плічками, короткою шийкою і круто відігнутими на зовні вінчиками та плоским дном) могли бути представлені 1 екземпляром, а горщики II виду (округлобокi з косо зрізаними назовні вінчиками, виїмкою, для накривки і дуже короткою шийкою) по 2 екземпляри у кожному з приміщень. Також вияснено, що у приміщеннях клітей лише один з горщиків був декорований орнаментом. До кліті № 27 варто віднести і зерновик, хоч він представлений 1 фрагментом вінчика з привінцевою частиною. Однак, можна припустити, що інші частини його знаходяться ще у недослідженій частині схилу валу.

Стосовно видів глечиків, то їх з'ясувати не вдалося, через невелику кількість екземплярів, які не підлягають реставрації.

Хронологічно виявлений посуд належить до XIII ст. На це вказує більша кількість косо зрізаних вінець, на внутрішніх гранях яких наявні виїмки-жолобки для накривок, які дослідники вважають характерними до XIII ст.¹¹ Крім того, виявлений фрагмент денця, на якому зображено клеймо двозуба, що відображає геральдичні знаки чернігівських князів XIII ст.¹²

При вивченні трипільського культурного шару трапилося 3 крем'яні пластини, кам'яна розтирачка, крем'яний відщеп, керамічна фігурка бика та 64 уламки посуду. Показники ліпного посуду зведено у таблиці № 3.

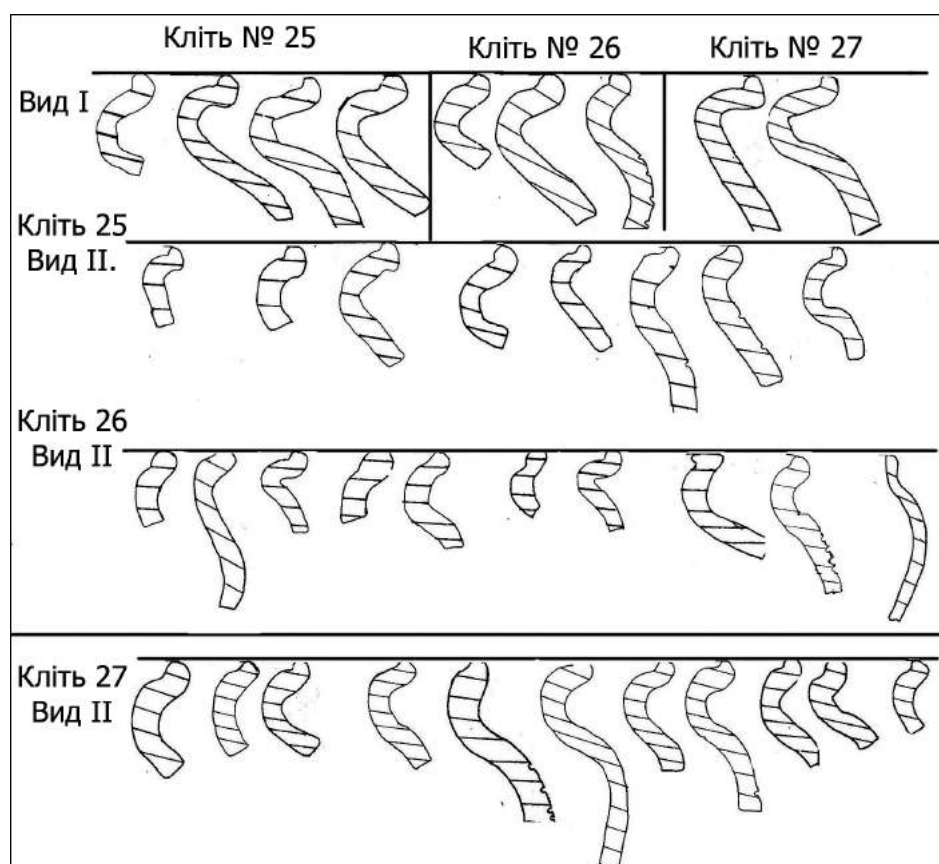
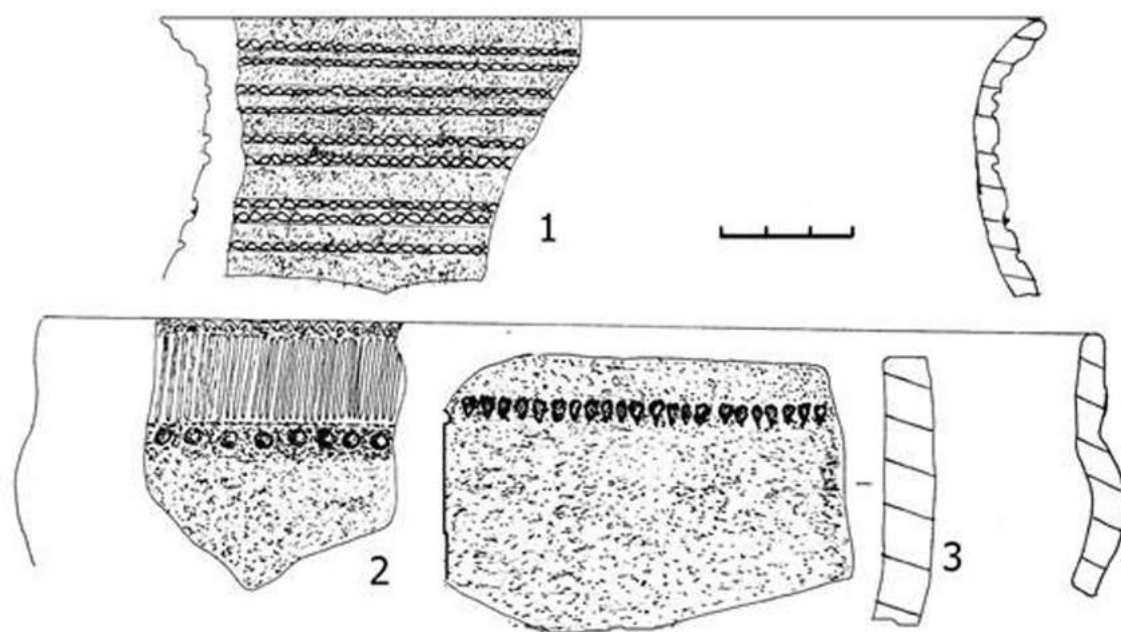

Рис. 2. Фрагменти вінець з площі клітей №№ 25, 26, 27. Південний укріплений майдан середньовічного м. Губин, розкопки 2014 р.

**Рис. 3. Фрагменти ліпної кераміки з площі ділянки L.
Південний укріплений посад Губинського городища. Розкопки 2014 р.**

Згідно з отриманими даними, фрагменти трипільського посуду належали ліпним горщикам двох видів: горщики з діаметром горла 14 см, 16 см, 18 см і посудини широкогорлі діаметром 30 см, 34 см, 36 см. Окрему групу виявили миски малих розмірів. Товщина стінок широкогорлих горщиків великих розмірів – 0.8-1.2 см, невисоких горщиків – 0.6-0.8 см, товщина стінок мисок – 0.4-0.6 см.

Аналіз фрагментів горщиків трипільського часу показав, що їх виготовлено з добре перемішаної глини. Випал – якісний, колір – оранжевий. Цей колір переважає на поверхні більшості уламків. Але, виявлено фрагмент тіла тулуба та вінчика, поверхня яких розписана наступним чином. Так, на тілі вінчика наявні вертикальні гребінчасті розчіси, нанесені зазубреним ремісничим інструментом шириною до 3 см, а на тулубі нанесено орнамент у вигляді округлих вдавлень (рис. 3, - 2). Стінка розписана однією горизонтальною лінією коротких насічок (рис. 3, - 3).

На ділянці LI виявлено також 1 фрагмент вінчика з привінцевою частиною, поверхня якого прикрашена шнуровим орнаментом (рис. 3, - 1). Фрагмент – жовтого кольору, діаметр – 18 см.

Таким чином, керамічний комплекс з розкопок південного укріплення доповнює знання стосовно продукції давньоруського гончарства, які були зафіксовані у трьох об'єктах південної частини історичного центру середньовічного м. Губин у 2014 році. Виявлені фрагменти та реставрований давньоруський горщик за часовими і видовими параметрами, технікою виготовлення, характерним на той час орнаментом у вигляді врізаних, прямих та хвилястих ліній виявляють подібність до посуду, який був виявлений на північному¹³, південному¹⁴ та південно-західному майданах¹⁵ Губинського городища. Зага-

лом, аналоги посуду з Губина знаходимо серед гончарного виробництва давньоруського Воїня¹⁶, Волині¹⁷, Середнього Подніпров'я¹⁸, Галицької землі¹⁹ та інших давньоруських землях.

Ліпний комплекс кераміки показав, що мисовий виступ на р. Случ, де проводяться зараз розкопки, був заселений трипільцями 4,5 тис років тому.

Примітки:

¹ Якубовський В. І. Давньоруські пам'ятки XII–XIII ст. верхів'їв рік Південного Бугу і Случі. Автореф... канд. іст. наук. / В. І. Якубовський. – К.: Ін-т археології АН УРСР, 1984. – С.13. – [Електронний ресурс]. – Код доступу: <http://94.158.144.72/opac/index.php?url=/auteurs/view/85607/source:default>.

Таблиця 1																						
Результати досліджень давньоруського керамічного комплексу із ділянки XLIX (кліть №№ 25, 26, 27).																						
Горщики: к-сть шт.											Глечики: 5 фрагментів											
Вінець: 54 фрагменти				Денець: 45 фрагментів				Стінки: 206 фрагментів														
Без орнаменту 41 шт.	Вінець з привинцевими частинами тіла посуду (з орнаментом). 13 шт			Колір	Товщина: см, шт	Випал	Профіль	Без малюнка 45 шт	Колір	Товщина	Діаметр	Випал	3 орнаментом 26 шт.	Без орнаменту 180 шт.	Вінець	Денець	Ручки	Колір	Товщина	Випал		
													Колір. А) 2; Б) 8; В) 16;	Товщина	Колір. А) 17; Б) 38; В) 125	Товщина	3	1	1	Б - 4; В - 1	0,6 - 4; 0,8 - 1	
Діаметр	Діаметр																					
М - 8 С - 13 В - 20	М - 2 С - 5 В - 6																					
Товщина	Колір	Лінійний	Хвильовий	Штамповий																		
0,4 - 3; 0,5 - 5; 0,6 - 22; 0,7 - 4; 0,8 - 7	А) 3; Б) 11; В) 27	10	3																			
				Б) 4; В) 9	0,4 - 1; 0,5 - 2; 0,6 - 7; 0,7 - 1; 0,8 - 2																	
					Н - 6; П - 9; Д - 42																	
					К) 5; П) 9; 3) 40																	
					А) 2; Б) 7; В) 36																	
					0,5 - 2; 0,6 - 27; 0,7 - 6; 0,8 - 9; 1 см - 1																	
					М - 6; С - 36; В - 3																	
					Н - 5; П - 8; Д - 32																	
					Лінійний																	
					Хвильовий																	
					Штамповий																	
					0,4 - 3; 0,5 - 5; 0,6 - 10; 0,7 - 4; 0,8 - 4																	
					Випал																	
					Н - 28; П - 37; Д - 141;																	
					0,4 - 13; 0,5 - 17; 0,6 - 111; 0,7 - 12; 0,8 - 22; 1 - 5																	
					М - 3																	
					М - 1																	
Ангабований посуд рожевого кольору білою фарбою: а) горщики: вінець – 2 шт; стінки – 4 шт; б) глечики: вінець – 1 шт; ручка – 1 шт.																						
Опрацьовано 310 уламків																						
Вихідні умовні позначення, які застосовано у процесі обробки кераміки:																						
Колір: А) Білі глиняні посудини; Б) Рожеві (червоно глиняні посудини); В) сіро глиняні посудини.																						
Випал фрагментів: Н) – недопал; П) – перепал; Д) – допал.																						
Діаметр горла: М - до 14 см ; С- 15 см -18 см; В - 20 см і більше.																						
Діаметр денець: М - до 10 см; С- 10 см-14 см; В- 15 см і більше.																						
Профіль: К) косо зрізані назовні гранями вінець; П) прямо зрізані назовні гранями вінець; 3) косо зрізані на зовні гранями вінець, окремі з них заокруглені у вигляді валика на внутрішніх гранях наявні виїмки-жолобки для накривок, які характерні до XIII ст.																						

² Якубовський В. І. Скарби Болохівської Землі / В. І. Якубовський. – Кам'янець-Подільський держ. ун-т. – 2-ге вид., доп. – Кам'янець-Подільський: Медобори, 2003. – С. 66-69.

³ Якубовський В. І. Давньоруська кераміка XIII ст. з верхньобузоких поселень / В. І. Якубовський // Тези доповідей четвертої Вінницької області історико-краєзнавчої конференції. – Вінниця, 1996. – С. 50; Його ж. Кераміка в контексті історії Болохівської землі / В. І. Якубовський // Поділля і Волинь у контексті українського національного відродження: науковий збірник. – Хмельницький, 1995. – С. 231-242.

⁴ Винокур І. С. Літописний Губин XII–XIII ст. Болохівська земля: за мате-

Таблиця 2																															
Результати досліджень давньоруського керамічного комплексу із ділянок L та LI.																															
Горщики: к-сть шт.												Глечики:																			
Вінця: 18 фрагментів				Денця: 14 фрагментів				Стінки: 26 фрагментів				4 фрагменти																			
Без орнаменту		Вінця з привинцевими частинами тіла посуду (з орнаментом).				3 малюнком 1 шт.		Без малюнка 13 шт.		3 орнаментом 8 шт.		Без орнаменту 18 шт.		Вінця		Денця		Ручки		Колір		Товщина		Випал							
13		5		Колір		Товщина: см, шт		Випал		Діаметр		Профіль		Колір		Товщина		Колір		Товщина		Випал		Діаметр							
Товщина		Колір																													
0.4 - 1; 0.5 - 1; 0.6 - 9; 0.8 - 2		А) 1; Б) 3; В) 9		Лінійні		Хвильовий		Штамповий		Б) 1; В) 4		0.5 - 1; 0.6 - 3; 0.7 - 1		Н - 2; П - 3; Д - 13		М - 2; С - 9; В - 7		К) 3; П) 2; 3) 13		В) 1		0.6 - 1		Б) 3; В) 10		0.5 - 1; 0.6 - 8; 0.7 - 2; 0.8 - 2		Н - 1; П - 2; Д - 10		М - 4; С - 8; В - 2	
7		1		Випал		0.4 - 1; 0.5 - 1; 0.6 - 5; 0.8 - 1				0.4 - 2; 0.5 - 3; 0.6 - 10; 0.8 - 3		М - 2; С - 1		М - 1										Д - 4							
Н - 4; П - 6; Д - 16;																															
<p>Ангабований посуд рожевого кольору білою фарбою: а) горщики: вінця – 1 шт; стінки – 2 шт; б) глечики: вінця – 2 шт.</p>																															
<p>Опрацьовано 62 уламки</p>																															
<p>Вихідні умовні позначення, які застосовано у процесі обробки кераміки: Колір: А) Білі глиняні посудини; Б) Рожеві (червоно глиняні посудини); В) сіро глиняні посудини. Випал фрагментів: Н) – недопал; П) – перепал; Д) – допал. Діаметр горла: М - до 14 см; С- 15 см -18 см; В - 20 см і більше. Діаметр денця: М - до 10 см; С- 10 см-14 см; В- 15 см і більше. Профіль: К) косо зрізані назовні гранями вінця; П) прямо зрізані назовні гранями вінця; 3) косо зрізані на зовні гранями вінця, окремі з них заокруглені у вигляді валика на внутрішніх гранях наявні виїмки-жолобки для накривок, які характерні до XIII ст.</p>																															

ріалами археол. дослідж. 1997–2003 рр.: До 800-річчя Губина / І. С. Винокур, О. І. Журко В. П. Мегей, В. І. Якубовський. – Київ, Кам’янець-Подільський, Хмельницький, Старокостянтинів, 2004. – С.36-38.

⁵ Мегей В. П. Керамічний комплекс Губинського городища / В. П. Мегей // Літописний Губин в контексті історії Болохівської землі XII-XIII ст. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 26 червня 2004 р. Присвячені 800-річчю Губина в м. Старокостянтинів. – Київ – Хмельницький – Кам’янець-Подільський – Старокостянтинів, 2004. – С. 129-137.

⁶ Тимків С. А. Давньоруська кераміка з південно-західного укріплення Губинського городища / С. А. Тимків // Старокостянтинів і край в україно-руській історії доби XVI–XVIII ст. Матеріали науково-практичної конференції / [редкол.: Л. В. Баженов (відп. ред.) та ін.]. – Старокостянтинів: 2012. – С. 112-116; Його ж. Керамічний комплекс із розкопок Губинського городища 2013 року / С. А. Тимків // Наукові праці Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: у 3-х томах. – Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2014. – Вип. 13. – Т. 1. – С. 61-62.

⁷ Винокур І. С. Літописний Губин XII–XIII ст. Болохівська земля: за матеріалами археол. дослідж. 1997–2003 рр.: До 800-річчя Губина... – С. 38.

⁸ Якубовський В. І. Давньоруський скарб із с. Городище Хмельницької області / В. І. Якубовський // Археологія. – 1975. – № 16. – С. 102-104.

⁹ Винокур І. С. Літописний Губин XII–XIII ст. Болохівська земля: за матеріалами археол. дослідж. 1997–2003 рр.: До 800-річчя Губина... – С. 104, рис. 4.

¹⁰ Тимків С. А. Керамічний комплекс із розкопок Губинського городища 2013 року... – С. 62.

¹¹ Якубовський В. І. Давньоруська кераміка XIII ст. з верхньобузоких поселень... – С. 50.

¹² Якубовський В. І. Давньоруський скарб із с. Городище Хмельницької області... – С. 102-103.

¹³ Винокур І. С. Літописний Губин XII–XIII ст. Болохівська земля: за матеріалами археол. дослідж. 1997–2003 рр.: До 800-річчя Губина... – С.36-38.

Таблиця 3. Результати досліджень трипільського ліпного посуду з ділянки L та LI

Фрагменти вінець	Фрагменти донець	Фрагменти вінець мисок	Стінки	Вушка
К-сть - 7 шт.	К-сть - 7 шт.	К-сть - 2 шт.	К-сть - 47 шт.	К-сть - 1 шт.
Діаметр горла від 14 см; 16 см; 18 см; 30 см; 34 см; 36 см	Діаметр від 8 см; 10 см; 12 см; 14 см	Діаметр вінця 10; 12 см		
Товщина 0.5 см - 2 шт; 0.6 см - 3 шт; 0.7 см - 1 шт; 0.8 см - 1 шт.	Товщина 0.6 см - 2 шт; 0.7 см - 1 см; 0.8 - 2 шт; 1 см - 1 шт; 1.2 см - 1 шт.	Товщина 0.6; 0.8 см	Товщина 0.4 см - 6 шт; 0.5 - 4 шт; 0.6 см - 17 шт; 0.8 - 9; 1 см - 5 шт; 1.2 - 2 шт.	Товщина 0.6 см
Разом 64 фрагменти				

¹⁴ Тимків С. А. Керамічний комплекс із розкопок Губинського городища 2013 року... – С. 61-62

¹⁵ Тимків С. А. Давньоруська кераміка з південно-західного укріплення Губинського городища... – С. 112-116.

¹⁶ Довженок В. Й. Древньоруське місто Воїнь / В. Й. Довженок, В. К. Гончаров, Р. О. Юра. – К.: Наукова думка, 1966. – С. 81-82.

¹⁷ Кучинко М. М. Волинська земля X–XIV ст.: археологія та історія / М. М. Кучинко. – Луцьк : Вежа, 2002. – С.107.

¹⁸ Козловський А. О. Господарська діяльність осілого населення X–XIII ст. Південному Подніпров'ї / А. О. Козловський // Археологія. – 1982. – № 37. – С. 65.

¹⁹ Гупало В. Д. До методики дослідження давньоруського орнаменту / В. Д. Гупало // Нові матеріали з археології Прикарпаття і Волині: Тези наук. конф. присвяченої 90-річчю від дня народження М. Ю. Смішка. – Львів. – С.88-89.

Stepan Tymkiv. Ceramic complex of excavations of Gubin settlement in 2014.
The article analyzes the ceramic material obtained in 2014 from the excavations of the southern fortified part of the Gubin annalistic site of ancient settlement.

The above-stated settlement is located in the present-day village Gubin Starokonstantinovsky district of Khmelnytsky region. Its components are four sites, which in the literature are called the Southern, Northern, South-West and South-East area. Studies on the territory of ancient city Gubin were conducted by Kamenetz-Podolsk archaeological expedition during 1997–2007 and 2009–2014 years. Field works were carried out under the direction of I. S. Vinokurov up to 2005, then and now they are conducted under the supervision of Professor V. I. Jakubowski.

The article researches the fragments of certain types of crockerys, the counterparts of which are intact forms of pots and jugs of excavations in previous years, during the studies of historical and structural parts of chronicle Gubin XII–XIII century.

In addition, the findings Tripoli culture – fragments of pottery and ceramic zoomorphic statuette are revealed in the cultural layer of the site of ancient settlement.

Key words: *site of ancient settlement, pottery, pot, jug, Gubin, view, ornament, ceramics.*

Отримано: 12.09.2015 р.